

KOPSAVILKUMS

Latvijas Nacionālā SEPA plāna mērķis ir raksturot valsts pārvaldes iestāžu, lielo uzņēmumu, MVU, tirgotāju, patērētāju, banku, maksājumu sistēmu un maksājumu tehnoloģiju nodrošinātāju veicamos darbus SEPA projekta ieviešanā Latvijā.

Plānu izstrādājusi NSDG, kuras izveidi Latvijas Republikas Eiro projekta Vadības komitejas NMSDG ar protokollēmumu apstiprināja 2008. gada 28. oktobra sēdē. Latvijas Republikas Eiro projekta Vadības komiteja atbalstīja Latvijas Nacionālo SEPA plānu apstiprināšanai Latvijas Republikas Ministru kabinetā eiro ieviešanas plāna ietvaros. 2009. gada 24. martā Latvijas Republikas Ministru kabinets pieņēma zināšanai Latvijas Republikas Finanšu ministrijas ziņojumu par eiro ieviešanas gaitu, t.sk. Latvijas Nacionālā eiro ieviešanas plāna papildinājumu ar informāciju par SEPA projektu un uzdevumu līdz 2009. gada beigām izstrādāt Latvijas Nacionālo SEPA plānu. Latvijas Nacionālais SEPA plāns tiek atjaunots vienreiz gadā.

Latvijas bankas, izmantojot noteiktas maksājumu apstrādes infrastruktūras, piedāvās vienotus SEPA kredīta pārvedumus, SEPA tiešā debeta maksājumus un SEPA karšu maksājumus klientiem, kuri veidos SEPA pieprasījuma pusi. Šādu klientu grupas būs valsts pārvaldes iestādes, lielie uzņēmumi, MVU, tirgotāji un patērētāji. Maksājumu sistēmu nodrošinātājiem būs iespēja piedāvāt atbilstošas maksājumu apstrādes infrastruktūras un maksājumu tehnoloģiju nodrošinātājiem – maksājumu datu apstrādes tehnoloģijas.

SEPA projektā Latvijā SEPA kredīta pārvedumu prasības attiecas tikai uz eiro veiktajiem kredīta pārvedumiem. Latvijas bankas sāka piedāvāt SEPA kredīta pārvedumus "banka–banka" posmā 2008. gada 28. janvārī. SEPA kredīta pārvedumu ieviešanu pilnīgi pabeigs ar eiro ieviešanas brīdi, kad latos veiktos maksājumus aizstās SEPA prasībām atbilstošie eiro veiktie maksājumi. Lai sāktu lietot SEPA kredīta pārvedumus, Latvijas uzņēmumiem būs nepieciešami 18 mēneši pēc nacionālā standarta, piemēram, *FiDAViSta*, piemērošanas UNIFI (ISO 20022) XML standarta prasībām. 2010. gadā Latvijas bankas uzsāka nacionālā standarta izstrādi "klients–banka" un "banka–klients" posmā, ievērojot UNIFI (ISO 20022) XML standartu, kā arī atjaunoja *FiDAViSta*.

SEPA tiešā debeta maksājumu prasības attiecas tikai uz eiro veiktajiem tiešā debeta maksājumiem. Latvijas bankas sāka piedāvāt SEPA tiešā debeta maksājumus 2009. gada 2. novembrī. 2010. gadā Latvijas bankas precizēja SEPA tiešā debeta maksājumu ieviešanas termiņus, paredzot pabeigt to ieviešanu līdz 2014. gada beigām. Maksājumu pakalpojumu likuma Pārejas noteikumi nodrošina tiešā debeta mandātu turpināmību.

SEPA karšu maksājumu tehnoloģiskie standarti (EMV, PCI DSS, PA DSS, PCI PIN drošības standarti) tiks attiecināti uz latos un eiro veiktajiem karšu maksājumiem. Savukārt eiro veiktie karšu maksājumi notiks pēc vienotiem SEPA nosacījumiem. SEPA karšu ietvaru veido četri posmi:

– pirmais posms "karte–terminālis" ietver EMV standarta prasības. Latvijas bankas 2008. gada 1. janvārī sāka piedāvāt EMV standartam atbilstošas kartes, POS un ATM. Pirmā posma "karte–terminālis" prasības ieviesa līdz 2010. gada beigām;

– otrais posms "terminālis–pieņēmējbanka" ietver SEPA karšu standarta prasības. Šo standartu ieviešana notiek izmantojot maksājumu karšu industrijas drošības prasības, t.sk. VISA un *MasterCard* noteiktās PCI DSS prasības. VISA un *MasterCard* noteikusi migrācijas periodus karšu apstrādes programmatūrai uz PA DSS standartu līdz 2012. gada 1. jūlijam un iekārtām uz PCI PIN drošības standartu līdz 2012. gada 31. decembrim;

– trešā posma "pieņēmējbanka–izdevējbanka" un ceturta posma "sertifikācija" prasības 2011. gada beigās vēl nav pilnībā noteiktas.

Karšu maksājumu migrācija uz SEPA karšu ietvara prasībām Latvijā tiks pabeigta ar pirmo divu karšu ietvara posmu pabeigšanu un sertifikācijas posma ieviešanu.

SEPA karšu ietvara apakšgrupa atbalsta iniciatīvu ieviest Eiropas karti, lai veicinātu efektīva Eiropas maksājumu karšu tirgus izveidi.

Latvijas bankas apņemas līdz 2011. gada beigām ieviest SEPA prasībām atbilstošus kredīta pārvedumus un līdz 2014. gada beigām – SEPA tiešā debeta maksājumus.

Valsts kase 2009. gada 27. janvārī apņēmas pielāgot iekšējās maksājumu apstrādes informācijas sistēmas SEPA prasībām atbilstošajai EKS saskaņā ar EKS attīstības plāna termiņiem, lai varētu sākt SEPA kredīta pārvedumu veikšanu un SEPA kredīta pārvedumu piedāvāšanu Valsts kases klientiem, t.sk. valsts budžeta iestādēm un pašvaldībām. Valsts kases klientiem, pārejot uz vienotajiem SEPA maksājumiem, ieviešanas laiks maksājumu sagatavošanai atbilstoši SEPA formātam tiks saskaņots ar Valsts kasi. Sākot ar 2010. gada 9. novembri, Valsts kase veic un saņem SEPA kredīta pārvedumus, izmantojot EKS.

Latvijas Bankas valde 2009. gada 23. jūlijā ar rīkojumu Nr. 929/3 apstiprināja Latvijas Bankas SEPA plānu, kura mērķis ir aprakstīt SEPA pamatproduktu izmantošanu Latvijas Bankā, piedāvājot SEPA kredīta pārvedumu izmantošanu arī Latvijas Bankas klientiem. Vienlaikus saskaņā ar minēto lēmumu Latvijas Banka atbalsta SEPA projektu Latvijā un apņemas, sākot ar 2010. gada 12. novembri, kā SEPA produktu lietotāja nosūtīt un saņemt SEPA kredīta pārvedumus un kā SEPA produktu piedāvātāja piedāvāt saviem klientiem SEPA kredīta pārvedumu nosūtīšanas un saņemšanas iespējas, pilnībā pabeidzot SEPA kredīta pārvedumu ieviešanu līdz €-dienai. SEPA kredīta pārvedumu veikšanai Latvijas Banka izmantos SEPA prasībām atbilstošu EKS. Sākot ar 2010. gada 9. novembri, Latvijas Banka veic un saņem SEPA kredīta pārvedumus, izmantojot EKS.

Latvijas Banka kā EKS operatore 2009. gada 19. februārī atbalstīja koncepciju EKS pārveidei par SEPA atbilstīgu sistēmu, kurā ietverta apņemšanās līdz 2010. gada 12. novembrim ieviest SEPA prasībām atbilstošu EKS SEPA kredīta pārvedumu apstrādei. Ar €-dienu EKS latos veikto kredīta pārvedumu apstrādi aizstās SEPA kredīta pārvedumu apstrāde. 2010. gada 9. novembrī Latvijas Banka ievieša SEPA prasībām atbilstošu EKS.

VAS "Latvijas Pasts" 2010. gadā mainīja stratēģiju maksājumu pakalpojumu jomā, paredzot uzsākt SEPA produktu ieviešanu 12 mēnešus pirms eiro ieviešanas un sākt piedāvāt klientiem SEPA kredīta pārvedumus un SEPA tiešā debeta maksājumus, sākot ar €-dienu.

AS "Itella Information" kā tiešā debeta maksājumu infrastruktūras nodrošinātāja apņemas ne agrāk kā vienu gadu pirms eiro ieviešanas pārveidot tiešā debeta maksājumu sistēmu, t.i., informācijas un komunikācijas tehnoloģijas sistēmas, juridiskos dokumentus, kā arī citus procesus un procedūras, atbilstoši SEPA prasībām.

SIA "First Data Latvia" kā karšu apstrādes nodrošinātāja apņemas 18 mēnešu laikā pēc SEPA karšu ietvara standartu apstiprināšanas piedāvāt risinājumus, kas atbalsta vienoto specifikāciju posmos "terminālis–pieņēmējbanka" un "pieņēmējbanka–izdevējbanka". SIA "First Data Latvia" otro posmu "terminālis–pieņēmējbanka" attiecībā uz karšu apstrādes programmatūru paredz pabeigt līdz 2011. gada beigām un attiecībā uz karšu apstrādes iekārtām līdz 2012. gada beigām. Kā iespējamo trešā posma "pieņēmējbanka–izdevējbanka" prasību ieviešanas beigu periodu min 2015. gada 1. janvāri.

"Swedbank" AS kā karšu apstrādes nodrošinātāja apņemas 12 mēnešu laikā pēc SEPA karšu ietvara standartu apstiprināšanas nodrošināt to piemērošanu "terminālis–pieņēmējbanka" posmā un "pieņēmējbanka–izdevējbanka" posmā. "Swedbank" AS otro posmu "terminālis–pieņēmējbanka" ieviesa 2010. gadā, savukārt trešais posms "pieņēmējbanka–izdevējbanka" tiks ieviests saskaņā ar VISA un *MasterCard* infrastruktūras attīstības plāniem.

AS DNB banka kā karšu apstrādes nodrošinātāja apņemas 12 mēnešu laikā pēc SEPA karšu ietvara standartu apstiprināšanas nodrošināt to piemērošanu "terminālis–pieņēmējbanka" posmā. AS DNB banka otro posmu "terminālis–pieņēmējbanka" ieviesa 2010. gadā.

LDDK pārstāv 50 tautsaimniecības nozaru un reģionu darba devēju organizācijas, kā arī sociāli atbildīgus uzņēmumus, kas kopumā nodarbina 33% no Latvijā nodarbinātajiem. SEPA projektā LDDK minējusi uzņēmumu guvumus, īpašu uzmanību veltot lielajiem uzņēmumiem. Lai sagatavotos SEPA produktu lietošanai, Latvijas uzņēmumiem nepieciešami 18 mēneši pēc nacionālā standarta, piemēram, *FiDAViSta*, piemērošanas UNIFI (ISO 20022) XML standarta prasībām.

Pārstāvot tirgotāju intereses, Latvijas Tirgotāju asociācija apņemas atbalstīt SEPA pamatproduktus, nododot SEPA projektā saņemto informāciju savas nozares uzņēmumiem, un SEPA karšu maksājumu piedāvāšanu. Latvijas Tirgotāju asociācijas viedoklis pieņemts 2009. gada 17. februāra sēdē. 2010. gadā tirgotāji nodrošināja termināļu un kasu sistēmu migrāciju uz SEPA karšu ietvara pirmā posma "karte–terminālis" prasībām.

Pārstāvot MVU intereses, Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijas Mazo un vidējo komersantu un amatniecības konsultatīvā padome informēta par SEPA pamatproduktiem, pēc 2009. gada 27. februāra sēdē nolemtā nododot SEPA projektā saņemto informāciju savas nozares uzņēmumiem, un, pastāvot izdevīgiem pārējiem nosacījumiem galvenokārt maksājumu komisijām, rosina izmantot SEPA pamatproduktus.

Pārstāvot patērētāju intereses, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs aicina nodrošināt patērētājus un sabiedrību kopumā ar brīvi pieejamu, saprotamu un savlaicīgu informāciju par SEPA produktiem, to komisijām un izmaksām.